

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

GRÓF ZICHY NÁNDOR

1829—1911

Meghalt... Eltemették. Örökké élő lelke Ura, Istenétől várja a kegyelmet. Mi, akik itt maradunk, a katolikus hívő meggyőződésével kerjük buzgó imában, hogy az Örök világosság fényeskedjék neki... A gyásztól megrendült lelkünk, ezekben az imákban keres és talál vigasztalást. Igen, mert keressük a vigaszt. Zichy Nándor grófban nemzeti közéletünknek oly törzse dőlt ki, a magyar katolicizmusnak oly nagy alakját helyezték el az adonyi családi kriptában, akinek elhalálása nemcsak az ősi Zichy-családot borította gyászba, hanem a keresztény magyar nemzet is nagy halottját gyászolja ő benne.

Meghalt... Eltemették... Örökké élő lelke felszállott Urához, Istenéhez, hogy ítéljen fölötte. És Ő, aki egész életében isteni kegyelemben akart és tudott élni és másokat is erre buzdított, nemes példájával erre tanított: a hívő ember legbecesebb nyugalmával hunyhatta le a feltámadás reményében szeméit. Lelke megnyeri az Ur kegyelmét, az örök boldogságot!

Meghalt... Eltemették... Kihült tetemét immár az anyaföld takarja, lelke elköltözött egy jobb hazába, de szelleme itt virraszt közöttünk... Mert Zichy Nándor gróf ha bár meghalt is, de jellemének kincsei mint nemzetgyón gyümölcsözni fognak nemzedékről nemzedékre.

A nem alkuvó katolikus meggyőződés. A krisztusi erények szeretete és gyakorlása a családban és nemzeti közéletben. A nemzeti jogoknak és

kötelességeknek nemcsak kutatása és védelme, hanem az azoknak megfelelő tökéletes polgári életnek megvalósítása az élet minden mozzanatában, oly jellemkivalóságok Zichy Nándor életében, hogy ezekben őt példaképül láthatja gazdag és szegény egyformán akár az Urnak szolgáljon, akár a polgári élet mezéjén foglalkozkodjék. Egy alkalommal, mikor a katolikus restauráció előestéjén nemes alakja maga köré gyűjtötte a rokongondolkozású lelkeket, hogy azokkal együtt harcba induljon a keresztény Magyarország jobb jövőjének kiküzdésére, tanügyi kijelentéseiből ezeket

jegyeztem fel: célunkban támogatni fog az öntudatára ébredt magyar katolikus tanítótság is, amelynek társadalmi helyzetét azért kell intézményesen emelni, mert buzgó, lelkes munkája a mai viszonyok között csak úgy emelkedhet arra a nivóra, hogy abban a nép a maga erkölesi és anyagi javainak biztosítékát fölismerni tudja. Nem egyedül a tankötelettség népesíti be az iskolákat, hanem az a nevelői szellem, amely az Üdvözítő szeretetével és lelkesedésével tud szólni a szülőkhöz: Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket. Minden

mezsünt katolikus iskola egy-egy sírdomb, amelynek hantjával az élő hitet, az igaz hön-szeretetet, a valódi polgári életet földelik el...

Igy gondolkozott, ítélte Zichy Nándor gróf a katolikus iskoláról így értékelte ő a katolikus tanító egyéniségét...

Tanító testvéreim! Eltemették Zichy Nándor grófot, de hogy szelleme hazánk földjén örökké éljen, arról mi, katolikus magyar népnevelők gondoskodunk. Vessük ezért elsősorban is saját szívünkbe jellemének egyházas és hazafias erényeit és azután ültessük át azokat a nevelésünkre bízott tanítványok zsenge, fogékony jelkébe, hogy az ő érzelmei hevítsenek, gondolatai irányítsanak, szilárd, megalkuvást nem tűró akarata cselekvésekre vezessen minden keresztény magyar állampolgárt jogainak és kötelességeinek gyakorlásában.

Ezt jelentse a mi gyászunk, a mi részvétünk, amit őszirten és igazán éreztünk a nagy katolikus férfi, az immár halhatatlan emlékü Zichy Nándor gróf elhunytá alkalmából.

Ember K.

A tanító jogi képzettségének szüksége.

Irta: Kirez István.

Előrebocsátjuk, hogy eme vizsgálódásunk személye nem a városi vagy népesebb község tanítója lesz, mert ezek kevésbé jönnek érintkezésbe a néppel, amennyiben ilyen helyeken a nép ügyes-bajos dolgaiban egyenesen a szakemberhez fordul tanácsért, kik ilyen helyeken már többen is vannak, hanem azon tanító helyzetét fogjuk vizsgálódásunk tárgyává tenni, aki a nagy világtól elszigetelve egy eldugott kis faluban szolgálja a kultúrát, a hazát és egyházat, szóval: a szószeres értelemben vett *nép-tanító* helyzetét akarjuk vizsgálódásunk tárgyává tenni.

A tanító, mint közművelődési tényező, kétségen kívül, nemcsak fontos, hanem határozottan *nélkülözhetetlen*, mert eltekintve alapvető munkájától, amit a gyermekek tanításával és nevelésével végez, azonkívül még a népnek ügyes-bajos dolgaiban tanácsadója, sőt sokszor intim családi ügyeknek bizalmas letéteményese is.

Azért ha valakinek, úgy a tanítónak van szüksége képzettségre és intelligenciára, már csak azért is, hogy eme fontos kettős hivatásának megfelelőhessen, t. i. gyermekeket nevelve-tanítani és a néppel szemben a tanácsadói szerepet sikerrel betölteni.

Jól mondja azért Kellner Lajos hírneves német katolikus pedagógus *«Volksschulkunde»* című művének 103. és 106. §§-ban:

«Egész életünk iskola, amelyben sohasem tanulunk ki egészen. És ha ez minden emberre áll, annál inkább áll ez a tanítóra, kinek hivatása másokat képezni és nevelni.»

«S-nkinek sines nagyobb szüksége a folytonos és újabb szellemi táplálékra, mint a tanítónak, mert állása és hivatása enélkül veszít méltóságából és értékéből.»

«Mert minél *elszigeteltébben él*, minél kevésbé hat rá jótékonyan és gyarapodólag a környezete, annál *inkább kell önmagát emelni önképzés által* és a gépies-

ségtől magát óvnia, amibe mindenki esik, aki önművelődésével nem törődik.»

«Csak azon tanítónak marad hivatása örökké új, csak az a tanító tud újabb és újabb érdekességeket foglalkozásában fellelni, aki az ismeretekben és tudásban előrehalad.»

«Még arra legyen szabad utalnom, hogy elsősorban azon törvényes határozatokkal és rendeletekkel legyen tisztában, melyeket felsőbb hatóságától kapott, mert a *jogok és kötelességek pontos ismerete mindenkinek erős alapot biztosítanak*.»

Mint e nagynevű pedagógus idézett szövegéből látható, már ő is utal arra, hogy a tanító az önművelődés által a gépieségtől, azaz magyaran mondva: az elparasztosodástól óvakodjék, de azonkívül — és erre külön súlyt fektet — azon törvényekkel és rendeletekkel legyen tisztában, amelyek őt, illetve a tanítványt általában illetik.

Amidőn tehát a tanító elsősorban az iskolára vonatkozó törvényeket tudja és ismerje, az a kérdés merül fel, hogy vajjon szükséges-e neki a többi törvényeket is ismerni?

Az igazság utáni vágy, a léleknek ez az olthatatlan szomja, a halhatatlan szellemnek ez a szükséges tápláléka, be van már a Mindenhatótól oltva az emberbe. Az igazságot keresi az ember mindig, azt kutatja folyton-folyvást.

Azért írta már Lessing is:

«Ha Isten a jobbában a tiszta igazságot, a baljában azonban csak az igazság utáni vágyat tartana azon hozzáadással, hogy folyton megtéveszt, ha azt választom és azt mondaná: Válassz! Mégis áhíttal borulnék baljába és mondanám: Atyám add! mert a tiszta igazság csak Neked való.»

Ha tehát tekintetbe vesszük az igazság utáni vágyat, amely az egyszerű embernél, de főleg a magyar embernél jut különösen kifejezésre, mert «nem enged a jussából»; habár

«nagy bölcsesség nem hirtelenkedni dolgaiban, nem ragaszkodni körömszakadtáig maga nézetéhez», mert

«a mi vélekedésünk, sérelmünk akárhányszor teved és rövidet lát»: (Kempis I. 3—4.)

és ha tudjuk azt is, hogy a nép a *velt* igazságot is körömszakadtáig védelmezi, habár úgy jár sokszor, mint az egyszerű ember, ki a pör végeztével a bírósági épület előtt áll meg egy csomó aktaival a hőna alatt és fájdalmasan tekintve az épületre, keservesen mondja:

— Igazam van most ugyan, de egyebem nincs is már.

Mondom: ha a népnek ezt a határozottan rossz hajlandóságát és tulajdonságát figyelembe vesszük, akkor okvetlenül szükségét fogjuk látni annak, hogy valaki legyen, aki a népet jogi kérdésekben is fölvilágosítja vagy legalább is az első útbaigazítást megadja neki mihez tartás végett.

«Igyekezél böles és lelkiismeretes ember tanácsával élni s ne röstelj inkább okos szóra hallgatni, mint magad ötletein elindulni.» (Kempis I. 3.)

Kihez forduljon azonban a szegény elhagyatott nép bajában tanácsért, ha eldugott falujában sem jegyző, sem pap, sem más intelligens ember nincsen, csak épen a tanító, ha ő hozzá sem fordulhat?

Hisz a tanító képviseli azt a művelt Magyarországot: a tanító képviseli ott az ország intelligenciáját a miniszterelnöktől kezdve az íróéakig: a tanító helyettesíti ott sok tekintetben a papot, tehát az Egyházat is.

Ehhez az emberhez fordul a szegény nép jajában-bajában, ehhez az emberhez, aki a néppel akaratlannal is megosztja örömét, buját-baját, mert a Gondviseléstől odahelyeztetett, hogy ne mondjam : száműzetett. Ott a nép között éli le elhagyatottan keserves életveit, míg az Irgalom anyala, a halál, meg nem könyörül rajta és megváltja szomorú helyzetéből.

Ilyen falusi néptanító igazi kulturmártír, igazi kultúrpiónir.

De ezen száműzetése alatt, jobban mondva : elszigeteltsége alatt, rengeteg jót tehet egy — a hivatása magaslatán álló — jó néptanító a néppel.

Ha életbölcessége és prudenciája van : ha föl tudja fogni magasztos hivatását, mit az isteni Gondviselés éppen ezen elszigeteltségébe rejtett ; ha birtokába jutott azon fölséges tudatnak, hogy elhagyott embertársainak óriási hasznára van és így életének magasztos célja és rendeltetése van : ha látja, hogy élete nemcsak lélekölő, meddő gépiességből áll, hanem eltető és boldogító tevékenységből, akkor nemcsak elviselhetővé, hanem sokszor még kellemessé is teheti a különben egyhangú, szomorú életet, főleg, ha látja, hogy tisztelet és becsülés környezkezi a nép részéről, akiért ő tulajdonképpen fárad, dolgozik keresztény felebaráti szeretetből. Már pedig, akiben nagy szeretet lakozik, az nagy ember is. Az, hogy eldugott faluban van, semmitsem számít, mert «a gyöngyök is a tenger iszapjában maradnak, de a hab és tajték a tetején uszkáb».

Tűrhető létnél többet a földi élettől alig igényelhet az ember és boldog, ki keveset remél, mert keveset csalódik. De hogy a népnek tényleg jogi tanácsadóra van szüksége, bizonyítja azt a jogászoktól sokszor hangoztatott szomorú tény is, hogy a legfontosabb kérdésekre vonatkozólag nincsenek tételes törvényeink, vagy ha vannak is, azok oly hiányosak, hézagosak és felületesek és annyi kibuvó van bennük, hogy rendeletekkel, módosításokkal, utasító és pótló törvényekkel kell azok hiányát magyarázni és pótolni. Innét van azután az az elszomorító tény, hogy egy és ugyanazon ügyben homlok-egyenest ellenkező ítéletek hozatnak. Innét van az is, hogy rengeteg bíró kell s annak következtében a jogi ügyekkel foglalkozók száma is óriási mértékben nő. És végül innét van az is, hogy annyi a vitás pereskedés, amelyek nem állanak arányban a nemzet vagyonosodásával.

Legeklatásabban bizonyítják a jogi tanácsadók szükségét a városokban legújabbban felállított jogi tanácsokat ingyen osztogató irodák is, mely irodák, illetve intézmények arra vannak hivatva, hogy a népet a hiábavaló perlekedéstől távoltartsák és lelkiismeretlen ügyvédektől óvják.

Ugyan az ügyvéd hivatása ideális, amennyiben az igazság szolgálatában állván, csak azt szabad neki érvényre juttatni ; de valamint a legtisztább buzában is terem konkoly, úgy az ügyvédek hatalmas testületében is, amely testületben különben annyi kiváló férfi találkozott és találkozik, van olyan ember is, aki nem jogi tanácsosa a népnek, hanem inkább a perlekedő fél vagyonára utazó, jól megfizetett egyszerű ügyvivő, kinél tényleg szó szerint igaz az a közmondás, hogy :

«Prókátorok szája csak arany és ezüst kulcsal nyílik». És bizony elégszer tapasztaljuk, hogy «Prókátorra, ha bizod pörödet, egy ingben hágy» (Sirisaka : «Közmondások»).

Azért felelt az egyszerű pap is olyan találóan a kérdésre :

«Mit gondol, ha a papsággal perlekednék az ördög, ki nyerné meg a pört?»

Azt felelte :

«Bizonyosan az ördög, mert az ő részén allana valamennyi prókátor» (Aszalay : Szellemi omnibusz).

Hogy különben milyen nagy a magyar emberben a perlekedési vágy, amit a német oly találóan : «Rechthaberei»-nak nevez, legjobban karakterizálja Arany János halhatatlan költőnk «A fülemile» című ismert költeményében, mely szerint Péter és Pál a fülemile éneke miatt perlekedtek egymással, hogy tulajdonképpen kinek énekel : Péternek-e vagy Pálnak.

Az ilyen perlekedési mániában szenvedő embereket (mert ilyen is van az Isten többi csodái között) a német e jellemző névvel illet : «Prozesshansl», azaz olyan ember, aki minden csekélységért pert indít csak azért, hogy megmutassa az ő igazat, vagyis jobban mondva csak azért, mert nélküle nem jól érzi magát.

Azután meg kérem, mi jogásznemzet vagyunk. Az pedig pör nélkül meg nem élhet.

De hogy a tanítónak nemcsak a nép érdekében kell jogi képzettséggel birnia, hanem elsősorban önmagáért is, kiviláglik azon egyszerű okból is, hogy ő maga se kerüljön ellenkezésbe a törvénnyel, mert egy régi jogi elv szerint : «A törvény nem tudása nem ment föl a büntetés alól».

De ha a tanító jogvégzettséggel fog rendelkezni, akkor kifelé is nagyobb lesz a tekintélye, ami a nevelésnél kiszámíthatlan előny.

Azután meg a jogi képzettség olyan önállóságot kölcsönöz annak a tanítónak, hogy az az életnek minden helyzetében föl fogja magát találni.

Azonfelül jogi érteke is fejlődik és finomodik. Jobban tud distingválni és nem követ el olyan otromba jogi botlásokat, mint esetleg jogképzettség nélkül elkövet.

Ezen állításunk mellett bizonyít szent Máté evangéliusának az «adópénzről» szóló evangéliuma is, mely szerint :

«Midőn a farizeusok összebeszéltek, hogy Jézust szaván fogják, hozzá köldék tanítványaikat a herodianusokkal, mondván : «Mester, tudjuk, hogy igazmondó vagy, mond meg tehát nekünk : «Szabad-e a császárnak adót fizetnünk, vagy nem?» Ismervén pedig Jézus ravaszágukat, mondá : «Miért kísértetek engemet, képmutatók? Mutassátok nekem elő az adópénzt».

ők előadtak neki egy tizest.

Erre Jézus kérdé tőlük : «Kié ez a kép és fölírás?»

Felelének neki : «A császáré!» Akkor mondá nekik :

«Adjátok meg tehát a császárnak, mi a császáré és Istennek, ami Istené».

Ime ezen fentebb elősoroltak után fölsőlegesnek találjuk tovább a tanító jogi képzettségének szükségét bizonyítani, hanem igenis nézni fogjuk, hogy miként és hol sajátítsa el a jövőendő tanító a jogi képzettséget.

★

Diesterweg Adolf «Wegweiser» című művének «Vorwort zur 3ten Auflage»-ban azt mondja :

Minden kornak van egy vezető eszméje és eme eszme az iskolai képzés eszméjének is kell lennie.

Azaz : amely eszme valamely korban uralkodik, ugyanazt az eszmét az iskolában is kell tanításunk tárgyává tenni.

Körünk a «szocializmus» jegyében él, világos, hogy a leendő tanítónak, ki nemcsak a gyermeke-

ket, de a felnőtteket is oktatja és tanítja, elsősorban is a szocializmus helyes eszméjével kell, hogy tisztában legyen.

Amennyiben azon épen a helytelenül fölfogott és magyarázott szocializmus okvelelül összeütközésbe kell, hogy kerüljön a fennálló renddel és törvényekkel, világosan kitűnik abból az is, hogy a fennálló renddel és törvényekkel is tisztában kell lennünk.

Hol sajátíthatna el magának a tanító azonban ezen ismereteket jobban, mint épen az iskolában, a tanítóképzőben? Épen azért — véleményem szerint — a tanítónak szükséges jogi ismereteket a tanítóképzőben kell előadni és e célból szükségesé válik a képzőben egy jogi tanszéknek felállítása is.

Sokan túlterhelésnek, sőt egyenes túlzásnak fogják ezen kívánalmat minosíteni.

Ne féljük azonban, hogy a néptanító az elhagyott falujában úgyszólván ugyanazt a feladatot teljesíti, mint a mit a misszionárius a vad népek között. És mihez nem kell értenie egy misszionáriusnak? Úgyszólván mindenhez, mert az: földműves, kézműves, iparos, orvos, tudós, államférfi, művész, hadvezér, böles, pap, szóval minden.

Már pedig a tanító feladata is nagyban hasonlít a misszionárius feladatához. Hisz ezt bizonyítja maga a tanítóképző tanterve is, amelyben a szak- és közismeretű tárgyakon kívül meg a gazdaságtant, egészségtant, háziipart és zenét is fölvettek a kötelező tárgyak közé, már pedig a gazdaságtanon kívül a felsorolt tárgyak egyikének sines olyan *gyakorlati haszna és értéke*, mint épen a jognak, mert ezt a mindennapi életben nap-nap után értékesítheti és használja.

Igaz, hogy a tantárgyak szaporítása és a tananyag kibővítése az *alaposság* rovására történik, *ép ezért is kellene a képzőbe való felvételt a középiskola elvégzésének feltételéhez kötni*, amennyiben *esáltalán az általános képzés be voltna fejezve* és így a képző óriási időt nyerne, mert a közismeretű tárgyakat már nem kellene előadni, hanem ezt a megtakarított időt akkor a szaktárgyakra és ha úgy lehet neveznem — amennyiben a néptanító missziójával szoros összefüggésben van — a missziótárgyakra: jogra, gazdaságtanra, első orvosi segélynyújtásra és — zenére lehetne fordítani.

Nehogy azonban valaki azt higgye, hogy tiskalisokat vagy birákat akarunk nevelni, illetve képezetni, jó eleve kijelentjük, sőt hangsúlyozzuk, hogy az előadandó jogi tananyag főleg és elsősorban a gyakorlati életnek feleljen meg és képesítse a leendő tanítót *elsősorban* arra, hogy a felmerülő jogi esetet meg tudja bírálni, hogy milyen keretbe tartozik, t. i. közigazgatási vagy bíróságiba-e és hogy e jogesetre vonatkozó §§-okat hol kell — a jognak melyik részében — keresnie.

Ha ezt tudja, akkor legalább annyi jogtudása van, hogy az első útbaigazítást megtudja adni a bájba került embernek.

Legyen tehát megadva a leendő tanítónak a jogi fundamentum, amelyre azután építhet, mert Fichte is azt mondja:

«Senkisésem lesz művelve, mindenkinek önönmagát kell művelnie, mert művelődés csak öncselekvés által történik és öncselekvést tételez fel».

Azt akarom csak azzal bizonyítani, hogy a leendő tanító, ha kilép az életbe, tartsa kötelességének jogi képességét önszorgalom által gyakorlatilag fejleszteni, amelyhez olyan szép alkalom nyílik a jegyzői

vagy ügyvédi irodában. Ha az ambiciózus fiatal tanító felkínálja munkáját a jegyzőnél vagy ügyvédnél, hogy a vakációban vagy iskola után oleson dolgozik azon feltétel alatt, hogy alkalmat nyújtanak neki a gyakorlati életben előforduló jogi kérdések tanulmányozására, nem hiszem, hogy szívesen ne vennék ajánlatát. És ha már jogi alapja van — legalább elméleti, ki van zárva az az eshetőség, hogy abból hasznot ne meríthetne és bepillantást ne nyerne úgy a közigazgatási mint a bírói ügyvitelnek tékervényes útvesztőibe, amiből ismét óriási előny haramolnék arra a szegény népre, amely majdan a tanítóra lesz bízva.

Ezek után kérem, engedjék meg, hogy röviden elmondjam azt, miképen vélem a jogiképzést keresztülvihetőnek és mi volna körülbelül a tanítás anyaga.

Mint már említettem, a tanítóképző tantervnek keretén belül kívánám azt végrehajtani, azaz: a jogot mint rendes tantárgyat hetenkint legalább két órán át mind a négy évfolyamon — azaz tulajdonképpen a pedagógiai akadémia minden évfolyamon — keresztül tanítani.

Igaz, hogy tekintve a jogtudományrak óriás anyagát, kevés arra a tanítási idő, hogy abból alapos szakképzettséget nyerjen a leendő tanító, de azért olyan alapot meg is nyerne ezáltal, hogy arra azután önszorgalomból tovább építhetne, tovább képezhetné magát, sőt az életben — ahol annyi alkalom kínálkozik a joggyakorlatra — szép képzettségre is tehetne szert.

Természetes, hogy ez mindig az egyéntől és annak gyakorlati jogérzékétől függ.

Ami pedig a képzőben előadandó jogi tudomány-nak anyagát illeti, csak hozzávetőleg akarom azt körülvonalozni.

Mindenestre két főreszre osztanám a tananyagot, ú. m. elméleti és gyakorlati részre.

Az elméleti rész állana: Rövid jogtörténetből, a legszükségesebbet a római jogból, röviden a magán-, köz-, vagy államjogot és a büntetőjogot.

A gyakorlati rész ismét két részből állana, ú. m.: 1. Beadványok és közokiratok helyes szerkesztéséből és felszereléséből, 2. a gyakorlati életben legtöbbször előforduló törvénycikkek megismertetéséből.

Magától értetődik, hogy mint tanítónak legelső-sorban a tanügyet illető törvénycikkekkel kellene tisztában lennie. Ezek volnának:

1868. évi 38. t.-c.	
1875. « 32. «	(nyugdíj).
1876. « 28. «	(iskolai hatóságok).
1879. « 18. «	(magyar nyelv tanítása,
1891. « 43. «	(nyugdíj revízió),
1893. « 26. «	(korpótlék),
1907. « 27. «	(fizetésrendezés),
1908. « 44. «	(ingyenes népoktatás).

Ezek volnának a tanügyet illető tételes törvényeink.

Sokkal nehezebb most már megállapítani azon ügyeket és törvénycikkeket, melyek a falusi földműves népnek mindannapi életében legtöbbször előfordulnak.

Ézért is ez ügyben gyakorlati jogászembertől kértem véleményt, aki hosszas megfontolás után a következő törvényeket véli olyanoknak, amelyek a közönséges falusi embernél legtöbbször előfordulnak, illetve, amelyekre legtöbbször szüksége van.

Ezek volnának:

- 1876. évi 14. t.-c. közegészségügyi törvény),
- 1876. « 13. « (cseledtörvény),
- 1876. « 7. « (váltótörvény),
- 1877. « 22. « (kisebb polgári peres ügyek, törvénye),
- 1877. « 20. « (gyamügyi törvény),
- 1879. « 50. « (kihágási törvény),
- 1883. « 44. « (közadókézelési törvény),
- 1884. « 17. « (ipartörvény),
- 1886. « 22. « (községi törvény),
- 1894. « 12. « (mezőrendőri törvény),
- 1894. « 16. « (hagyatéki törvény),
- 1908. « 36. « (büntetőtörvény),
- 1908. « 41. « (véghajtási eljárás — és végül a véderő utasítás: 1889. évi 6. t.-c.

Ime ezen fentebb elősorolt törvényekből is látható, hogy mennyi anyagot szolgáltatna a jog-nak csak rövid, csak elemi dolgainak tanulása is, pedig igazán csak a legelemibb, a legszükségesebb dolgokat vettem, amikbe nap-nap után botlik bele, hol az egyik, hol a másik.

És ha nincsen senki a faluban, akitől a nép megbízható fölvilágosítást kaphat, akkor el van veszve, amint azt sajnosan igen-igen sokszor tapasztalhatjuk. Ellenben ha idejében fölvilágosítjuk és útbaigazítjuk, sok veszedelemnek vehetjük elejét, mert az igazság föltétlen uralomra van hivatva e földön és nem szolgaságra — mondja Diesterweg is.

De meg az sem megvetendő, amit a közmondás tart, mely szerint:

„Jobb a sovány béke a legkövérebb pörnel.”

Ha tehát a tanító jogi képzettséggel és igaz, mely, meggyőződött vallásossággal fölfegyverkezve lép az élet küzdő porondjára; ha hivatása magaslátán állva föl tudja fogni az isteni Gondviselés által reáruhazott feladatának fontosságát és magasztosságát; ha tisztában van az Egyház, az állam és embertársai iránti kötelezettségéről; ha cselekedeteiben mindig a Krisztusi szeretet vezet, akkor Jean Paul szerint: Szeretetének kis köre mind nagyobb és nagyobb körökre oszlik és ha ő már nem is lesz, úgy gondolatai még mindig élni fognak és susogásaik által sok gondot üznek el gondterhes, de jámbor szívekről.

Elemi énekoktatás vezérfonala.

Irta: Cserényi Béla.

VII.

Tan.: A többi főhangnak csak egy-egy mellékhangját tanuljuk. Melyek azok a főhangok? Sorold el N.!

Növ.: c, é, f és h.

Tan.: Hogy ezeknek melyik mellékhangját tanultuk, elmondja N.!

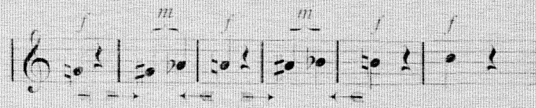
Növ.: C-nek a mellékhangja cisz, é-nek esz.

Tan.: Elég. Tovább folytatja N.!

Növ.: F-nek a mellékhangja fisz és h-nak hesz.

Tan.: Lerajzolom sorba az összes fő- és mellékhangokat. És kétnegyedes ütembe osztom őket, a főhangok után negyed szünetet teszek. Nézzétek! (Rajzolja az E) mintát.)

(E) minta.)

(f = főhangot, m = mellékhangot jelent.)

Tan.: Amint látjátok, bizonyos főhangok közt két mellékhang fordul elő. Mit mondtam N.?!

Tan.: Nézzük sorba őket: c és d közt van cisz és esz, d és e közt disz és esz. Hat f és g közt melyek fordulnak elő N.?!

Növ.: f és g közt van fisz és gesz.

Tan.: g és a közt mely hangok vannak N.?!

Növ.: g és a közt van gisz és asz.

Tan.: És a meg h közt mely hangok vannak N.?!

Növ.: a és h közt van aisz és hesz.

Tan.: Az a kérdés most már, hogy ugyanazon két főhang közt előforduló két mellékhang két különböző hang-e? Nem. Mindkét mellékhang ugyanaz a hang, csak a nevök más. Miről volt szó N.?!

Tan.: Ezek a különböző nevű, de egyforma hangzású hangok többértelmű hangoknak is neveztetnek. Mit mondtam N.?!

Tan.: Mert minden egymásután következő főhang egymás mellé számított mellékhangja ugyanazon hangzással bír. Mit mondtam N.?!

Tan.: Hogyan keletkeznek ezek a különböző nevű mellékhangok? A keresztés mellékhangok úgy keletkeznek, ha a főhangot félhanggal fölemeljük s azért a keresztet fölemelőjelnek nevezzük. A bés mellékhangok pedig úgy keletkeznek, ha a főhangot félhanggal leszállítjuk s azért a békét leszállítójelnek nevezzük.

Tanító több növendéket kérdez. Megjegyzem, az a tekintet, hogy a keresztés hangok magasabban hangzanak mint ugyanazon bések, nem jöhet tekintetbe, mivel az énekkaroknál hangadóul szolgáló harmónium és zongora ugyanazon többértelmű hangjai teljesen megegyeznek egymással.

A tanító ezek után áttér az egész félhangok fordított viszonyainak ismertetésére.

Tan.: Eddig azt tanultuk, hogy c d egész hang. Ki tudja közületek egynehány egész hangot említeni? (Többen jelentkeznek.)

Tan.: Amint látjátok, fölfelé a magas hangok felé számítottuk az egész hangokat; de lehet ám megfordítva lefelé, a mély hangok felé is számítani azokat. Pl. d c, e d. Mondjon lefelé egész hangokat N.!

Növ.: g f, a g és h a.

Tan.: Így vagyunk a félhangokkal is. Mondjon fölfelé keresztel félhangot N.!

Növ.: c cisz, d disz.

Tan.: több növendéket szólít föl.

Tan.: Próbáljuk visszafelé. Cisz-hez mi a félhang lefelé N.?!

Növ.: ciszhez c a félhang lefelé.

Tan.: Hát diszhez N.?!

Növ.: diszhez d.

A tanító így kérdez tovább.

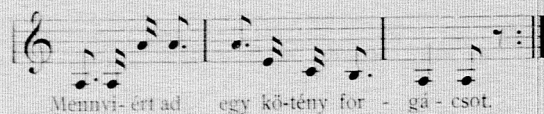
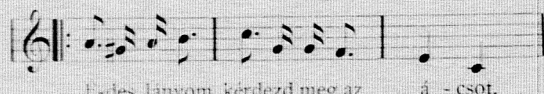
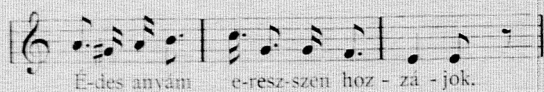
Tan.: Térjünk át a bével alkotott félhangokra. Mondd meg, mi lesz heszhez fölfelé a félhang N.?!

Növ.: hesz-hez fölfelé h lesz a félhang.

Tanító hasonló módon kérdez tovább; de el ne felejtse az é-f és h-c félhangokat is tárgyalni! A következő órán áttérünk a heted és nyolcad énekeltesére. A hetedet a gyakorlatban mindig meg kell előzőlnie a nyolcad ismertetésének. A nyolcadra vonatkozólag álljon itt egy népdal-minta:

Kertek alatt.

Tanító ezt az egész dalt betanítja.
Hangugráto minta gyanánt az első ütemet veszi alapul. Ilyenformán:

Tan. : Énekeljük külön az első két szót! Rajta!

Növ. : Kertek alatt.

Tan. : Most a kertek szóra vegyük az alsó és felső á-t. Majd leírom:

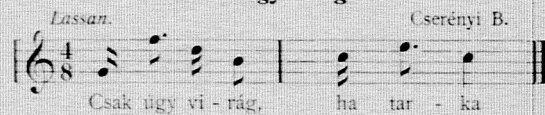
Ker - tek

Tan. : Énekeljük! Rajta!

Tanító gyakoroltatja e hangugráto — kertek — mintát a tanult hangterjedelem keretében az összes fő- és mellékhangokon. Megjegyzem, elegendőnek tartom azt is, ha a tanító csak az első három ütemet tanítja be a növendékekkel.

Heted hangköz a C-durban kétféle fordul elő, ú. m.: kis és nagy. A kis hangközök a következők: kis g—f, kis á—h, kis h—á, d¹—c², e¹—d² és g¹—f²; nagy hangközök ezek: c¹—h¹ és f¹—e². Az a kérdés, hogyan tudjuk legkönnyebben ezen hangközök énekelését és megértését eszközölni a növendékekkel? Ami a kis heted fölfelé való énekelését illeti, arra nézve van egy hangugráto mintám s ez a következő:

Csak úgy virág...

Tan. : Daloljuk a következő mintát, amit a táblára rajzolok (a fönti mintát a táblára rajzolja). —Előbb én éneklek! (éneklj). Most ti! Rajta!

Tan. : Külön énekeljük az első két hangot, így: csak úgy! G—f! — Most ti! Rajta!

A tanító az összes fő- és mellékhangokon énekelte, de anélkül, hogy tudná a növendékek, milyen skálából teszik azt.

A nagy heted énekelése már sokkal nehezebb, mint a kicsié. A nagy heted énekelését a következő módon vesszük fölfelé: előbb a nyolcadot találjuk el s ettől egy hanggal haladunk lefelé. Pl.:

Tan. : Énekeljétek az alsó és felső cét!

Növ. : c¹—c²!

Tan. : Menjétek a felső c-ről lefele!

Növ. : c¹—h²!

Tan. : Most újra énekeljétek a hát, de erősen!

Növ. : h!

Tan. : Az alsó cét énekeljétek!

Növ. : c¹!

Tan. : Most énekeljétek az alsó cét és hát egymásután!
Rajta!

Növ. : c¹—h!

Boldog újévet!

Ezzel a szokásos köszöntéssel üdvözljük hazánk kath. tanítói karát és munkatársainkat lapunk XVIII-ik évfolyamának első számában. Nagyon is időszerű ez a kívánságunk ma, midőn a tanítói osztályt oly közelről érintő kérdések megoldásába vetett reménnyel léptük át az újév küszöbét. Adja Isten, hogy reményeink úgy teljesüljenek, hogy a reformok következményeként a nevelés és oktatás javára teljesen helyreálljon a lelkinyugalom a magyar nép minden tanítójában. Lapunk mindenkor nemcsak szószólója, hanem eloharcosa is volt és lesz mindazon jogos tanítói törekvéseknek, amelyek végső eredményül a tanítói állás tekintélyének öregbítését kizárólag a köznevelés előhaladása, fejlődése, korszerű kiterjesztése céljából szolgálják. Mindenkor hangsúlyoztuk, hogy a nemzet nagykörűsége, kulturális fejlettsége több lelkesedést, több öntudatos munkát sürget a tanítói kartól, de viszont e testület csak akkor és úgy tudhat teljes mértékben megfelelni az állásával járó feladatoknak, hogyha lelkét szabaddá teszi a nemzet áldozatkészsége, az akaratot, a lekesedést lenyügöző terhes anyagi gondoktól.

Szavaink komoly, önérzetes, a magyar tanítói névhez és tekintélyhez illő szavak voltak mindenkor és ezért hatottak is. Fölfelé meggyőző erőt képviseltek és az érdekelt kartársakban az éltető remény önérzetet tápláló melegét fakasztottak. Szerintünk a hivatásának magaslatán álló tanügyi sajtónak ez a kötelessége. A tanító munkája ideális és eszményi munka. Fakult idealizmussal, megfoghatkozott lelkiismeretességgel a tanító munkája atok és nem áldás egyénekre úgy, mint az egész nemzetre nézve. Az igazi magyar neptanító, tehát a katolikus tanító különösebben, a Krisztus keresztségével ékeskedő iskola falai között csak szeretettel áthatott, kötelességtudó nevelést és oktatást folytathat. Az ő munkája ideális és eszményi munka lehet kizárólag, még akkor is, ha sokszor talán jogosult panaszok hangzanak el ajkáról. A panaszok keservei nem hivatásszeretetét lohasztják, hanem csak akaraterejét acélozzák a küzdelemhez. És akkor, midőn azt tapasztaljuk, hogy a püspöki kar, társadalmi és anyagi helyzetünk javítását szorgalmazó memorandumokat, mint a katolikus tanítók kongresszusa által kifejezett közös kívánságokat, pártolólág vezérelt az illetékes tanügyi kormány elé, akkor nincs okunk önmagunk erejét kicsinyelni, szervezetségünk tömörségét személyi felfogások kiemelhetése céljából kétségbe vonni! Mikor még sokan csak az ismeretlenség homályában készítették terveket a katolikus tanítók országos tömörítése eszméjének megvalósítására, a «Népnevelő» bátor, előrelátó munkával, alig egy évi fennállása után, már testet is adott az eszmének. Igen, a «Népnevelő» teremtette meg a magyar kath. tanítói országos közéletet és a fölébredt katolikus tanítói öntudatnak mindenkor vezetője és irányítója volt. Kitaró munkával egyseget hozott létre a kath. tanítóknak egyházmegyékre tagozódott törekvéseiben. Az országos kath. tanítói kongresszusok szervezése és azok sikere; a szigorúan képviseleti alapon létesült Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottsága, amely most szövetség nevet és tartalmat veend föl és a miniszteriumnak tanácsát tevő Közoktatásügyi Tanács mintájára, de ugyancsak képviseleti alapon megválasztott Országos Kath. Tanügyi

Tanács, amelyben épen jellegénél fogva hivatalos tényezők is helyet foglalnak, mind-mind a Népevelő multjával függnek össze, mint oly alkotások, amelyekben a kath. tanítói egyesületi országos tevékenység eredményes és kihatásaiban áldásos, tekintélyes munkát fejtett ki már akkoron, mikor még egyes egyházmegyékben semmi egyesületi élet sem volt, vagy csak szunnyadó egyesületi élet volt tapasztalható. A Népevelő mindezekről az állapotokról kritikát nem gyakorolt, ahelyett a munka által ösztönözte őket is életre. Az ily kritika farsztöbb, nehezebb, de biztosabb, mert éle a szeretet s így a rokonlelkékben viszontszeretetet és törekvést fakaszt.

Adja Isten, hogy a munkában megnyilatkozó kritika elvéről le ne térjünk s az ebből fakadó szeretetnek a melege hasson át minden kath. tanítót, aki a mai, már több életéről tanuskodó egyesületi tevékenységből részt öhajjt. Lapunk az Egyház szellemében folyó minden irányú tevékenységet örömmel istápol, sőt az egyéni érvényesülés útjait minden esetben egyengeti is, amikor az a köznek javára irányul. Csak annak vet gátat, ami a krisztusi pedagógia elveivel ellenkező eredményekre vezethet, mert ezt tennie még a népszerűség pillanatnyi feláldozásával is kötelessége. De erre nem lesz alkalmunk. Hála Istennek, a magyar kath. tanítóságnak az Egyházhhoz való hű ragaszkodása és magyar nemzeti érzése oly példaszertű, hogy e tekintetben közöttünk csak a bizalom és a megnyugvás hangján beszélhetünk. Az ellenséges tábor éretlen handa-bandáira legtöbbször pedig ügyet vetni sem érdemes.

Mióta lapunk a Szent-István-Társulat aldozat-készségéből nagyobb terjedelmet nyert, több terünk jutott az időszerű pedagógiai tudomány művelésére. Ennek a jövőben meg fokozottabb mértékben öhajjtunk megfelelni. Emellett azonban kívánatos volna, hogy kath. tanítókörünk és egyesületeink is nagyobb mértékben nyissanak tért gyűléseiken az elméleti és gyakorlati pedagógia művelésének, hogy ezáltal a kath. pedagógiai irodalom intenzívebb fejlődését maga a kath. tanítóság szolgálja első-sorban.

Lapunk, mint a szó teljes értelmében a kath. tanítóság lapja, ismételten boldog újévet kíván olvasóinak, azzal az öszinte öhajjtással, amit e beköszöntő-sorok elején hangsúlyoztunk: Adja Isten, hogy mindazon reményeink, amikkel az új év küszöbét átléptük, valósuljanak, mert ez a nemzeti kultúra érdeke első-sorban s csak ezzel együtt érinti a tanítói kar helyzetének javulását. *A szerkesztőség.*

SZEMLE.

A polgári iskolát reformálják. Zichy János gróf kultuszminiszter a polgári iskolát olyképen kívánja reformálni, hogy az gazdasági és ipari foglalkozásokra képesítő teljes képzést nyújtson növendékeiknek. Ezt a szándékát a lefolyt képviselőházi tárgyalásoknál be is jelentette. A miniszternek ezen kijelentése arra indította az ország ipartestületeit, hogy a kérdéssel, mint érdekelt testületek foglalkozzanak. A pozsonyi ipartestület köriratban arra kéri a hasonló testületeket, hogy a polgári iskoláknak ipari városokban hét osztályos gazdasági és ipari irányú intézetekké való átalakítása mellett foglaljanak állást. Javaslatuk szerint a polgári

iskolák négy alsó osztályában megmaradna a mostani tanításterv, a felső osztályokban pedig, melyeknek száma háromra szaporodnék, gazdasági és ipari ismeretek oktatásával egészülne ki a mostani tanítási anyag. A hetedik osztály elvégzésével azután nemcsak osztálybizonyítványt kapnának a tanulók, hanem az egész iskola elvégzését tanúsító oklevelet is (az érettségi bizonyítvány mintájára), amely az önkéntességi jogot biztosítaná s némi minősítési jogokat is adna. Az átirat hangoztatja, hogy a reformnak ezzel a formájával a polgári iskolákba lehetne terelni azokat az értékesebb elemeket is, akiket ez iskolák látogatásától az tartott vissza, hogy a polgári iskola hat osztálya semmiféle képesítést nem adott s gyakorlati ismereteket nem tanított.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A Tanítók Évkönyve már szétküldetett minden egyes katolikus iskola címére. Ahol nem kapták volna meg, vagy ahol kevesebb példányt kaptak, mint ahány tagból áll a tantestület, ott jelezzék ezt a Szent-István-Társulat igazgatóságánál, mely a hiányt pótolni fogja.

Megjelent a katolikus népiskolák új rendszabályainak könyve, melyet a nagyméltóságú püspöki kar április 28-iki tanácskozási ülésén hagyott jóvá. Nélkülözhetetlen könyv minden tanító, iskolaigazgató, iskolaszéki elnök és tag számára. A könyvhöz függelékül vannak csatolva az összes tanügyi törvények és rendelkezések. A vaskos kötet ára 4 korona és megrendelhető az összegnek előzetes megküldésével az Országos Katolikus Tanügyi Tanács központi irodájánál, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

A Rendszabályok könyvének tartalma: Első rész. I. fejezet. A katolikus iskolák közigazgatása általában. II. fejezet. III. fejezet. A tanfelügyelőség szervezete. IV. fejezet. A főtanfelügyelő. V. fejezet. A segéd-főtanfelügyelő. VI. fejezet. Az egyházkerületi tanfelügyelők. Második rész. Az iskolaszékek szervezete és hatásköre. I. fejezet. Az iskolaszékek megalakítása. II. fejezet. Az iskolaszékek szervezete. III. fejezet. Az egyházközségi iskolaszék tisztviselői. IV. fejezet. Az egyházközségi iskolaszék teendői. V. fejezet. A plébánosnak (helyettes plébánosnak), mint az egyházközségi iskolaszék elnökének teendője. VI. fejezet. A plébánosnak, mint az egyházközségi népiskolák igazgatójának teendői.

Harmadik rész. I. fejezet. A tanítók minősítése és alkalmazása. II. fejezet. A tanítók szolgálati minősége. III. fejezet. Az iskolai fegyelmi szabályok. Negyedik rész. I. fejezet. Az általános és gazdasági ismételő iskola. II. fejezet. A katolikus kiseddóvointézetek és gyermekmenedékházak.

ötödik rész. A közhatósági segély igénybevétele. Függelék. I. A latin szertartású római katolikus elemi népiskoláknál alkalmazott igazgató-tanítók, tanítók, tanítónők, gazdasági szaktanítók, szaktanítónők és kántortanítók fegyelmi szabályzata. II. 1907. évi XXVII. t. cikk a nem állami elemi népiskolák jogviszonyairól és a községi és hitfelekezeti néptanítók járandóságairól. III. Utasítás a törvényhatósági közigazgatási bizottságok számára a nem állami elemi népiskolák jogviszonyairól és a községi és hitfelekezeti néptanítók járandóságairól szóló 1907. XXVII. t. cikk végrehajtása tárgyában. IV. 1868. évi XXXVIII. t. c. a népiskolai közoktatás tárgyában. V. A népiskolai tanítókat illető egyéb érvényben levő törvények, utasítások, szabályzatok, rendeletek, döntvények, határozatok, itéletek. Tanítói iratok mintái.

A rettenthetetlen ólomkatoná. *Finta Sándor győri kartársunk verseskönyve. Ára 2 korona. «Összetartás» irodalmi vállalat kiadása. Győr.* Ez a könyv Andersen rettenthetetlen ólomkatonájának meséjével kezdődik. A szerző ebben a mesében szimbolumát látja az életnek. Az ólomkatonák tulajdonképpen mi, az élettel harcoló apró vitézek vagyunk. Mindenünknek eljut az ábrándozás tündérvára elé s mindenünknek támad gonosz ördöge, mely az ólomkatoná történeteként minket is bujdosó utakra szorít. «Az élet drága piperéje» kopik rólunk és láthatatlan, «furcsa nagy hajók» mind több és több kincsét visznek el lelkünkől. Megértünk mindent, csesztünk és mint a szerző — szelíd szomorúsággal nyugszunk el az élet lárma után.

Ennek a csöndes magabizáltságnak eredményei a *Finta* könyvében összegyűjtött versek. Szeretettel olvastuk minden részét, melyekből egy komoly, értékes lekielétet, meleg, rokonszenves poetatehet-seget ismerünk meg. A mai kiabáló, idegenszerű költők után szinte felüdül a lélek az ilyen nemesen egyszerű, de könnyen átérthető valódi szépségek élvezésékor. Nincs az egész kötetben egyetlen egy vers sem, amely ne hagyna nyomot a lelkünkben s mikor letették a könyvet, legszebb sorai kitörül-hetetlenül emlékekben maradnak. A kötetet la-nyoknak is kezébe adhatjuk és a családok asztalán méltó helyet foglalhat el.

HIREK.

A magyar katolikus tanítók részvéte. Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács dec. hó 30-án tartott elnökségi ülésében dr. *Giesswein* Sándor prelátnak, egyházi elnöknek mély részvétellel emlékezett meg azon vesztéséről, amely *Zichy* Nándor gróf elhunytával a magyar katolicizmust, a magyar nemzeti kultúrát érte. Indítványára elhatározott, hogy a Tanács részvétirátot intéz *Zichy* Nándor gróf özvegyéhez és a hazai katolikus tanítóegyesületeket csatlakozásra hívja fel ahhoz a mozgalomhoz, melyet a Szent-István-Társulat indított s melynek célja szobrot emelni *Zichy* Nándor gróf emlékének. *Ember* Károly világi elnök előterjesztésére a Tanács a következő részvétirátot intézte a katolikus tanítók nevében a *Zichy*-családhoz:

Nagyméltóságú Grófnő!
Kegyelmes Asszonyunk!

A magyar katolikus tanítóság oszinte mély részvétet érez szívében Egyházunkat és hazánkat ért azon gyász alkalmából, melyet Nagyméltóságú Gróf *Zichy* Nándor tárnokmester, v. belső titkos tanácsos urnak, a magyar katolicizmus vezéralakjának elhunytá okozott. Fogadja Nagyméltóságod kegyesen a katolikus nevelés és oktatás munkásainak, a magyar keresztény tanterviaknak ezen benső részvétkiléjezését azon kijelentésükkel, hogy a nagy halottnak emlékét mindenha megőrzik az újabb nemzedékekben azáltal, hogy jellemalakját követendő példaként állítják az utókor elé az igaz katolikus meggyőződés, a király iránti hűség, s a nemzeties ér-zés szellemének megfelelő állampolgári munkás élethez.

Hódoló tisztelettel
az Országos Katolikus Tanügyi Tanács nevében
Giesswein Sándor egyh. elnök. *Ember* Károly v. elnök.
Dreiszigler Ferenc titkár. *Wohlmuth* Ernő titkár.

Dicsérettel jutalmazott pályamunka. A veszpréme-gyházmegyei rk. tanítóegyesület közp. bizottsága által 1911-re hirdetett pályázaton *Hokk* Sándor örvé-nyesi tanító «A népiskolai írásbeli dolgozatok anyaga és az önálló fogalmazás» c. pályamunkája dicséretet nyert.

A Nyugatmagyarországi gazdasági egyesület tevé-kenysége a magyar nép felemelése érdekében. Decem-ber végén tartotta ez a szépen munkálkodó gazda-sági egyesület központi igazgatósági ülését Szombat-helyen. *Lahtz* Hugó elnöklése mellett. Dr. *Giesswein* Sándor országgyűlési képviselő, az egyesület elnöke, parlamenti elfoglaltsága miatt nem vehetett részt az ülésen. A központi igazgatósági ülés hatalmas munkaprogramot állapított meg. A tél folyamán az egyesület 85 népies gazdasági előadást fog ren-dezni a működési köre alá tartozó öt vármegye terü-letén. A sopronvármegyei Gártán, Fertőszergényen. Agyagoson, a vasvármegyei Kőszegszerdahelyen és Sárvarott fafaragó tanfolyamokat rendeznek.

Sok sikert kívánunk az egyesület munkájához. Hisszük, hogy tanítóink derekas részt vesznek ki maguknak abból a munkából, amelynek révén olyan közel jutnak a néphez és amelynek révén a nép legjobban megérezheti az iskola s általában a tanulás és továbbképzés nagy hasznát.

A Néptanítók Lapja — mint megbízható helyről értesültünk — január elejével ismét hetenként s a régi bőséges tartalommal fog megjelenni. Reméljük, hogy az állam pénzéből fenntartott hivatalos lap kifejezetten és következetesen mindig a keresztény magyar nemzeti tanügy-politika szolgálata-ban fog munkálkodni, mert ha ettől eltérne, akkor nem volna megengedhető, hogy az ország iskolái-nak nagy többségét képező katolikus iskolákhoz eljusson. Hasonlóképpen reméljük, hogy az a vál-tozás, mely a lapnak az egyetemi nyomda nyomá-sából a Franklin-Társulat nyomásába történt meg-lepetésszerű átmenetével beállott, nem fogja egy-szersmind azt is jelenteni, hogy a *Néptanítók Lapja* az iskolakönyvek ismertetése és ajánlása körül üzleti egyoldalúsággal fog eljárni a jövőben. Mi egyelőre mindkét szempontból az éber figyelő álláspontjára helyezkedünk az új *Néptanítók Lapja*-val szemben.

TÁJÉKOZTATÓ.

Részvénytársaságok hitközségi iskolaadót nem fizet-nek. (V. T.) Az 1868. évi XXXVIII. t. c. 11. § a ren-delkezéséből folyólag, mely a hitfelekezetek által fenntartott iskolák felállítására és fenntartására iránt csakis saját hivaik anyagi hozzájárulását engedi meg igénybe venni; részvénytársaságok pedig semmiféle felekezethez nem tartozván, kulturadóval meg sem is róhatók. (Lásd V. K. M. 1891. évi április 20-án kelt 14.705. sz. ren-deletét.)

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

B. B. Fizetését a polgári év szerint kapja. A nyári 1/2 rész illeti meg minden járandóságból, ahány hónapig állását betöltötte. — **H. L.** Az iskolaszék megválasztásának módjáról a rendtartási szabályzat intézkedik. — **Cs. J.** Igen, beszámítatuk, mert rendszeresített állásban működött. — **K. F.** Ragaszkodjék szigoruan a díjlevelhez. A mi abban elő van írva, az ugyanolyan módon meg-illeti. A terménybeli járandóságok a tanító közbejötté nélkül minden év nov. végéig beszolgáltatandók az 1907. évi 27. t. c. rendelkezése értelmében.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nméit püspöki kar határozata **kötelezőnek** nyilvánította a katolikus népköztársasági intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szávanak egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közöltnének, melyeknek díja előre lefizetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Esztergomi érseki megye.

Laksárujfalui plébániához tartozó **bilkauvardi** (Pozsony m.) róm. kath. tanítói állásra **január 15-iki** lejárattal pályázat hirdettek. Jövedelme: törvényes illetmények államsegéllyel. Lakás: 2 szoba és konyha. Jelentkezni lehet Laksárujfalui róm. kath. iskolaszéknél. 10 1—1

Ekecs (Komárom m.) filiájába **Thuriszakállásra** helyettes kántortanító vagy tanítónő kerestetik félévre. Fizetése egy butorozott szoba fűtéssel, 400 kor. és stóla. Állás rögtön elfoglalandó. Kérvények **január 5-ig** az ekecsi plébániahivatalhoz küldendők. Megválasztott a felállítás alatt lévő osztálytanítói állás betöltésénél vagy az esetleg üresedésbe jövő kántortanítójánál előnyben részesül. 16 1—1

A «Népnevelő» 1911. évi 47-ik számában **Nyitra** (Prassic, Nyitra m.) hirdett kántortanítói pályázat ideje meghosszabbították **január 10-ig**. 17 1—2

Komáromkürti róm. kath. népiskolánál megüresedett osztálytanítói állásra pályázat hirdettek, 1000 kor., fizetés, butorozott szoba fűtéssel, takarítással. Kötelessége: osztályt vezetni, gyermekekre templomban felügyelni, kántorságban segédkezni, melyért megegyezés szerinti díjazás jár. Pályázati határidő **január 5. Ács Ferenc** isksz. elnök. **Verségny Imre** isksz. jegyző. 26 1—1

Barstaszári róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: az 1907. évi XXVII. t.-cikknek megfelelőleg, melyben a segédkántori teendőkért 12 pozsonyi mérő rosz, vagy ennek készpénzértéke. Temetésnél is mellékjövedelemre számíthat, kertválság 20 kor., egy szoba bebutorozva. Kántori teendőkből segédkezni tartozik, ezen teendők alól a nagy szüniidőre fölmentik. Tannyelv: magyar. Állás azonnal elfoglalandó. Kérvények **január 15-ig** az iskolaszékhez küldendők. **Barstaszár** (vasutállomás helyben). **Novotny János** esperes-plébános. 20 1—1

Egri érseki megye.

A **déványai** róm. kath. tanítói állásra pályázatot hirdetünk. Javadalma: lakás két szobából, konyhából, éléskamrából és fáskamrából. A hitközségtől 800 kor., államsegéllyel 200 kor. fizetés., 20 kor. kertilletmény és törvényes korpótlék. Kötelessége: a rábizott osztály növendékeit nevelni és tanítani, őket az istentiszteletekre vezetni s ott rájuk felügyelni. Pályázati határidő **jan. 5.** Kántorságban is jártasak elsőbbségben részesülnek. Kérvényeket az iskolaszéki elnökhöz kell küldeni. 1589 2—2

Aroktói (Borsod m.) kántortanítóságra bárki, de előnnyel pályázhat, kinek tanítónő neje tanítóságot, mely szervezetik, lakás nélkül elfogad. A mai javadalom 1152 kor., párbér stb., 1800 kor. földhaszon, pompás lakás stb. Új tanítóság szervezésekor e jövedelem 6—700 koronával kevesbedik. Kérvények a pályázók személyes jelenlétében **január 9-ikén** megtartandó választásig nemre küldendők oklevél, esketési vagy nőtlenségi, működési bizonyítványokkal ajánlottan. Bővebbet levélben vagy választáskor. Templomunk belseje 33×10×15 m. **Végh Kálmán, Mátyás** róm. kath. plébános. 6 1—1

Edelényi (Borsod m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 2 hold 946 ööl föld, párbér 30—35 köből rosz és 50 kor. párbérpénz, 16 m. hasábia beszállítva, hitközségtől 200 kor., államsegély 270 kor., érsektől 25 kor., búcsúztatónál minden név

30 fillér. Stóla átlag 100—200 kor. Három szobás lakás melléképületekkel és kerttel. Köteles évenként a párbérlajstromokat elkészíteni. Választás és énekpróba **január 10-en** délelőtt. Illetőségi bizonylat, keresztlevél, nőtlenségi vagy házassági bizonyítvány szükséges. 4 1—2

Besztercebányai egyházmegye.

A **bábaszéki** róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra **január 15-ig** pályázatot hirdet. Fizetése: államsegéllyel 1000 kor. Megfelelő lakás és kert. Kérvények alulírott-hoz küldendők. **Bábaszék, p. Dobronya, (Zólyom m.) Kovácsik György** plébános. 5 1—1

Szucsányi (Turóc m.) róm. kath. iskolánál II od tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés: államsegéllyel 1000 kor., kertilletményért 40 kor., természetbeni lakás. Kötelesség díjlevél szerint. Pályázhatnak csupán túl értő nőtanítók **január 6-ig Uhrin János** plébánosnál Szucsány. 25 1—1

Győri püspöki megye.

A **nagybaráti** (Győr m.) róm. kath. iskolaszék a második osztálytanítói állásra **1912. január 10-iki** határidővel pályázatot hirdet. Ez állás jövedelme: 900 kor. államsegély, 100 kor. az egyházközségtől, az egy szobás lakás fölépítéséig 100 kor. évi lakkbér, 20 kor. kertilletmény. A kötelessége díjlevél szerint. A megválasztott tanító csak akkor foglalhatja el állását, ha a megajánlott államsegély folyósítva lesz. A kérvény az iskolaszékhez nyújtandó be. 1610 2—2

Arpási (Sopron m.) róm. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: két szobás lakás konyhával és a szükséges mellékhelyiségekkel, szép tágas udvarral és kerttel és 1000 kor. Pályázati határidő **január 10.** 18 1—1

Kalocsai érseki megye.

Szakkár községhez tartozó **Keserütelek** szállási róm. kath. tanítói állásra **január 7-ig** pályázatot hirdettek. Jövedelme: 800 kor. a község pénztárából, 200 kor. államsegély, havi előleges részletekben. Szabad lakás házikerttel. Ismétlőket ugyanezen díj fejében tartozik tanítani. Megválasztott tartozik a Kalocsa-vidéki Tanítóegyesület tagjává lenni. Kérvények és egyéb okmányok a szakmári róm. kath. iskolaszék címére: főtisztelendő **Makai Gábor** esperes úrnál, Akasztó (Pest m.) nyújtandók be. Az állás azonnal elfoglalandó. **Kanyó Tamás** iskolaszéki elnök. 13 1—1

Kassai egyházmegye.

Nevelőnő kerestetik első és negyedik elemi osztályos lányomhoz. Kívántatik a német és zongora tanítása. Fizetés megegyezés szerint. Gesztely (Zemplén m.). Csicseri **Orosz Zoltán** földbirtokos. 15 1—1

Okleveles nevelőnő kerestetik elemi osztály tanítására, ki magyar és német nyelvet bírja. Javadalmazás megegyezés szerint. Pályázatok bizonyítvány másolatokkal, Gazdasági Intézettséghez Felsőlány posta Perény (Abauj m.) küldendők. 27 1—2

Nyitrai püspöki megye.

Alsótízényi (Trencsén-Várna) róm. kath. iskolához egy helyettes tanerő kerestetik másfél esetleg több hónapra. Fizetése: havi 66 kor. 66 fill. Kántorságban jártasság előny. Kérvények **január 8-ig** iskolaszékre címzendők. 11 1—1

Pécsi egyházmegye.

A síogárdi róm. kath. magyar elemi iskola III. sorsz. osztálytanítói állomására okl. tanító vagy tanítónő pályázhatik *január 3-ig*. Javadalmazása: 1000 kor. államségellyel együtt, egy szobából álló lakás, egy nyári konyha közös használata a kántortanítóval természetben, lakbérkiegészítés címén 80 kor., kertpótlék címén 20 kor. Kötelessége: a reábizott gyermekeket vallásos és hazafias szellemben nevelni, jó példával előljárni, a kath. egyesületi életben tevőlegesen résztvenni, a pécseyházmegyei róm. kath. tanítóegyesületbe belépni és a kántortanítót betegség vagy hivatali elfoglaltság esetén a plébános intézkedésére helyettesíteni a kántoriakban. Az állás azonnal elfoglalható. Síogárd, (Tolna m.) *Róm. kath. iskolaszék.* 1 1—1

A lánycsöki róm. kath. IV. sorszámú osztálytanítói állomásra ezennel pályázat hirdettek. Javadalma: 1. A hitközségtől 100 kor. előleges havi részletekben. 2. Államségély 900 kor. 3. Egyelőre még építve lesz egy szobából álló lakás. 4. 2 méter 31 fa, amelybe a kertpótlék 20 kor. értékben is beértetik. Kötelessége: az iskolaszék által meghatározott osztályban a tanulók oktatása s valláserkölcös nevelése s a kántorságban segédkezés, valamint a tanulók templomba vezetése s azok feletti felügyelet. A pécsi egyhm. Tanító egyesület tagjává kell lennie. A választás a Nmgú vallás és közoktatásügyi miniszter úr hozzájárulásától tétetik függővé. A szükséges okmányok a lánycsöki iskolaszék elnökségéhez intézendők *január 6-ikáig*. *Iskolaszéki elnökség.* 7 1—1

A hercegmárokai iskolaszék legújabbán rendszeresített II. sorszámú tanítói állásra pályázatot nyit. Javadalma: 1. a hitközségtől 100 kor., 2. államségélyből 900 kor., 3. kertvátság címén 20 kor., 4. gyönyörű két szobából, előszobából, konyhából, éleškamrából és fűskamrából álló lakás. Kötelessége: mindenekelőtt az igaz katolikus mintaképet nyújtani a rábizandó mindennapi és ismétlőiskolások előtt, akiket hazafiasan, vallásosan és erkölcsösen kell majd oktatni és nevelni. Továbbá akadályoztatás esetén a kateketát és a kántort díjtalanul helyettesíteni. A pályázat, melyben nők is résztvehetnek, *január 15-én* jár le. A horvátul tudók elsőbbségben részesülnek. Hercegmárok (u. p. Parázs, Baranya m.) *Iskolaszék.* 24 1—1

Szatmári egyházmegye.

A láposbányai (Szatmár m.) róm. kath. kántortanítói állásra *január 9-ig* pályázat hirdettek. Javadalom: új lakás, 810 □-öl területű kert, 48 m³ tűzifa, melyből iskola is fűtendő, 80 kor. egyházmegvétől, 50 kor. stóla, 50 kor. tandíj, 6 kor. faiskolaért, 750 kor. államségély. Választás január 11-én délután 3 órakor. Kérvények Felsőbányára *Pály Ede* espereshez küldendők. 3 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Istimér (Fejér m.) A «Népnevelő» I. évi 51. számában megjelent pályázatot újólágit kitézzük az isztiméri osztálytanítói állásra. Németül tudók előnyben részesülnek. Pályázati határidő *január 8. Plébániahivatal.* 8 1—1

Szepesi püspöki megye.

A kalácsi (Szepes m.) róm. kath. kántortanítói állomásra 1912. *január 10-re* pályázat hirdettek. Jövedelme: 600 kor. készpénz a községtől. Iskolai rét haszonélvezete 50—70 kor. értékben. Kert, legeltetési jog 8 kor., 6 öl puhafa a kántortanító és 6 öl az iskola részére. Stóla a hívektől 20—40 kor. Államségély 314 kor. Rendes két szobás lakás. A tót nyelv ismerete kívánatos. *Az iskolaszék.* 1597 2—2

Erdősi (u. p. Nagyhársas, Szepes m.) róm. kath. kántortanítói állásra *január 14-ig* pályázatot hirdettek. Tannyelv tót. Jövedelme 1000 kor., törvényes lakás. *Iskolaszék.* 12 1—2

Szombathelyi egyházmegye.

Olaszkai (Vás m.) róm. kath. osztálytanítói állásra *január 15-re* pályázat hirdettek. Javadalma: egy szobás lakás a szükséges bútorzattal, továbbá a hitközségtől 400 kor., államségély 600 kor., kertilletmény 20 kor., fűtés és takarításra 40 kor. Kötelessége: egy osztályt ve-

zetni, az ismétlő férfitanulókat tanítani, az isteni szolgálatok alatt a gyermekekre felügyelni. A kérvények főtiszt. *Szabó Imre* felsőosztályi plébános iskolaszéki elnök írchoz küldendők a fenti határnápig. Csak okleveles férfitanítók pályázhatnak. *Iskolaszék.* 22 1—1

A kemenesszentpéteri róm. kath. iskolaszék az üresedésben levő osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: 400 kor., a hitközség pénztárából, 600 kor. államségély, 20 kor., kertilletmény és egy bútorozott szoba. Osztálytanító hiányában, mint helyettesítő is lehet pályázni. Ez esetben a hitközségtől havi 80 kor., fizetést kap. Mint helyettesnek a megbízatása a tanév végéig terjed. Folyamodványok az iskolaszéki elnök címére *január 8-ig* bezárólag. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Csak férfitanítók pályázhatnak. 23 1—1

Bődei róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés a hitközségtől 676 kor., államségély 324 kor., összesen 1000 kor., 2 szobás szabad lakás, hozzá kert és melléképület. Kérvények *január 1-ére Barbás József* isksz. elnökhöz Bődébe küldendők. Választás január 7-én. Személyes megjelenés kívántatik. Bőde, u. p. Alsóbagod. 14 1—1

Váci egyházmegye.

Páhi község nagypáhi-telepi róm. kath. iskolaszéke újonnan szervezett II. férfitanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: államségellyel 1000 kor., 2 szoba, konyha, kamra és kert. Kötelessége: az I—II. vegyes osztályt tanítani, ünnepnap templomba vezetni, a kántort akadályoztatása esetén illetékes stólaért helyettesíteni. Választás *január 7-én*. Kérvények róm. kath. iskolaszékhez Páhi, p. Izsák küldendők. Állás azonnal elfoglalandó. 19 1—1

A váci székeskáptalan az 1912. május 1-én megüresedett váci székesegyházi karnagyi és az ezzel egyesített Vác városi kántori állásra pályázatot hirdet. Ezen állás javadalmazása körülbelül 4000 (négyezer) kor., s természetben lakás vagy lakáspénz. Ezen felül két intézetben esetleges énektanítás címén remélhetőleg 360 kor. Megkivántatik a gregorián s polyphon ének és zene, valamint egyházi népének betanításában, vezetése és kíséretében, továbbá az orgonajátékban való teljes jártasság. Egy segéd tartása kötelező. Jogai és kötelességei részletesen a váci székeskáptalannal tudhatók meg. A folyamodványok a váci székeskáptalánhoz címezendők és *január 31-ig* bezárólag nyújtandók be. A folyamodványhoz csatolandók: keresztlevel, ha a folyamodó nős, egyházi házasságlevél, erkölcsi és működési bizonyítványok, ének, orgona és zene képesítését, nevezetesen conservatoriumi végzettségét s egyéb figyelembe vehető körülményeket igazoló okmányok. A megtartandó ének, orgona és zene próba idejéről az alkalmasnak ítélt pályázókat a káptalan külön értesíti. *Motesiczky János*, székesegyházi éneklő kanonok. 21 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A zalaszentlászlói róm. kath. osztálytanítói állásra a «Népnevelő» 50. számában hirdetett javadalommal újból pályázat hirdettek. Választás *január 8-án*. Tanítónők is pályázhatnak. *Iskolaszéki elnök.* 2 1—1

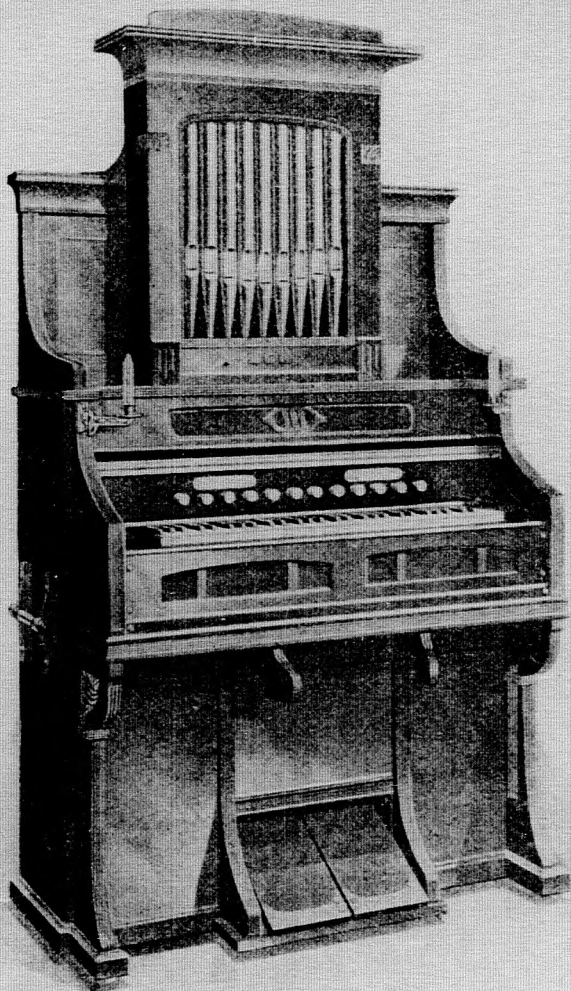
A lovászpataonai (Veszprém m.) róm. kath. népiskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: kertilletmény 1020 kor., egy szobás lakás. Kötelessége: az I., II., III., fiúosztályban tanítani, a fiúismétlősöket is oktatni és a kántoriakban segédkezni. Csak nőtlen tanítók pályázhatnak. Személyes megjelenés előnyös. Kérvények *január 6-ig* az iskolaszék egyházi elnökségéhez kéretnek. Az állás azonnal elfoglalandó. 9 1—1

Stampay ének- és imakönyve

bővíve is félvászonban 30 fill., egészvászonban 50 fill. Tízre egy ingyen, bővített kotta is egyszer ingyen. Kapható bórben 2:50—4 kor.-ig, fél és egész selyemben 2—3:80 kor.-ig, bársonyban 3:50 kor.-ért nettó árban. KÖBÖLKUTON, Esztergomgyében. 1308 9—10

A legjobb amerikai légszivó rendszerű
ORGONA-HARMONIUMOK
 a Szent-István-Társulatnál kaphatók.

A zene- és énekoktatás legmegfelelőbb segéd-eszköze.

A legkelle-
 mesebb
 szórakoztató
 hangszer.

E harmoniumok kiállításának szépségére, szolid és izléses kidolgozására különös súlyt fektetünk. A szerkezet kiválóságát és tartóságát biztosítja hosszú évek tapasztalati tudásával rátermett készítő, többszörösen kiütemezett szakképzettséggel a felhasznált alkatrészek kitünő minősége. Harmoniumaink hangja teljes, ne-

mes és öblös. Az orgonaszerűen lágú és e mellett erőteljes hang hajlékonyságával minden színárnyalat kifogástalanul és teljesen kifejezésre jut. A hangok meg-

mítva, hogy a megrendelők ezeket csomagolva, teljesen költségmentesen az utolsó vasúti vagy hajóállomásig szállítva kapják s így semmi újabb kiadásuk sincsen.

szólamlása minden fekvésben feltétlenül precíz s így az előadás minden egyes hangon könnyed és kellemes. A változatok a valóságnak megfelelők, működésük pedig, kitünő és erőteljes mechanikájuknál fogva teljesen egyenletes és biztos. Orgona-harmoniumjaink árai tisztán készpénzfizetés ellenében és úgy vannak szá-

Az érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld a Szent-István-Társulat Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Megfelelő kezesség mellett kedvező fizetési feltételek.

HARMONIUMOK.

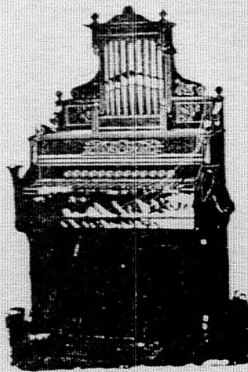
A gyönyörű hang, melyet a világnru és eismert legjobb gyártmányú amerikai rendszernek elmés szerkezete elővarázsol, önmagának zeng dicséretet. **Pedálos harmoniumok** orgona méreteiben. Ezen általánosan elismert remek műveket boesát ki

STOWASSER JÁNOS csász. és királyi udvari szállító.

Első magy vill. erőre berend. hangszergyár
Budapest, II., Lánchid-utca 5. szám.

Gyár: Öntőház-utca 3. sz.

Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára

283-1.

Tovább ajánlja saját gyárában készült elismert kiváló minőségű összes huros, vonós és fuvós hangszereit. Saját találmányú (Rákóczi) Tárorgató; általánosan elismert legjobb, soló hangszerré általam konstruáltattott. Iskolával 35 frittól felfelé.

Hangfokozó-gerenda, mely által hármely hegedű, gordonka beillesztése után sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer.

— Biztos siker. —

Tanéroknak kedvezmény.

Árjegyzék minden egyes hangszerről külön kívánatra bérmentve küldetik.

Elismert elsőrangú műremek csak a Zimmermann-féle harmoniumok!

Az előkelő valódi Zimmermann-féle

HARMONIUMOK

legelőnyösebben beszerezhetők közvetlen a monarchia vezér-képviselőitől:

HÖRL NÁNDOR
Pozsony, Ferenciek-tere 4.

Főtiszt. papság és tanároknak kényelmes részletfizetés.

Harmonium-katalogus ingyen!

Üzletek: Lipse, Szent-Pétervár, Moszkva, Riga és London.

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ és TSA

Budapest, X., Delej-utca 25 B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-mértékkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó vasuti állomásig

Tanéroknak s lelkészeknek különösen szálékengelyment. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

— Kérjen árjegyzéket, pianók és pianinókról. —

ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

RIEGER OTTÓ

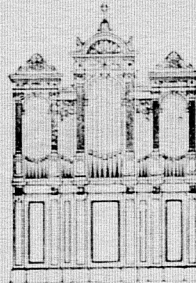
hazánk legnagyobb orgonájának (a király orgonájának a koronázási templomban) alkotója, vilamos gépekkel berendezett cs. és királyi udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Cs. és királyi udvari szállító. A párisi, bécsi, stb. kiállításokon kintüetve. Kedvező fizetési feltételek mellett pneumatikai nemeshangu orgonákat szállít. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokat lelkiismeretes pontossággal teljesít.

Tervezeteket és mintarajzokat kívánatra díjmentesen küld.

64 2-52

Magyar VÉDJEGYE: Kapható

förlő- **minden**

gummi **papirkeres-**

kedésben.

Magyar címer a védjegye, Magyar diák csak ezt vegye!

—12

Magyar Ruggyantaárugyár Részuénytársaság Budapest.

Népiskolai címtáblák

45x60 cm. nagyságban rendkívül tartós, ölmozott acélbádoglemezéből, fehérzománc alapfestéssel, fekete nagybetűs felirattal, az itt látható mintarajz szerint színes magyar címerrel ellátva darabonként 15 koronáért megrendelhetők.

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részv. társaság.

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28 B. szám.

Bármely más felirat jutányos áron megrendelhető. 278

Legjobb népiskolai daloskönyv a

„KIS MUZSIKUS“!

100 gyönyörű magyar népdal iskolai szöveggel, 2 gyermekszólamra. Az «Orsz. Kath. Tanügyi Tanács» által approbálva. I—II. füzet ára 1 kor. 60 fill. Kotta nélkül a falusi gyermekek részére 40 fill.

Megrendelhető a

SZENT-ISTVÁN-TÁRSULATNÁL

(Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám.)